

Bijlage 1. Beleidskader

1.1 Energie

Wereldwijd kader

Eind 2015 heeft in Parijs een wereldwijde klimaatconferentie plaatsgevonden. Met het Parijs-akkoord zetten landen in op het beperken van de wereldwijde gemiddelde temperatuurstijging tot 2100 tot ruim beneden de twee graden, met het streven deze tot 1,5 graad te beperken om de risico's en impact van klimaatverandering significant te verminderen. Intussen zijn er voldoende landen die het akkoord ratificeren. Het akkoord zal in 2020 in werking treden.

Landelijk kader

Vanuit de Wet Milieubeheer zijn bedrijven vanaf een energieverbruik van 50.000 kWh of 25.000 m³ aardgasequivalenten verplicht energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder of de gemeente kan hen die verplichting opleggen in de milieuvergunning. Vanaf een verbruik van 200.000 kWh of 75.000 m³ aardgasequivalenten kan het bevoegd gezag het bedrijf verplichten om een energiebesparingsonderzoek uit te laten voeren.

Vanuit de EU richtlijn EED geldt een verplichting tot het laten uitvoeren van een energieaudit voor grotere bedrijven. Sommige grote bedrijven nemen deel aan de meerjarenafspraken energie-efficiëntie (MJA3) of vallen onder de Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE), gericht op energiebesparing aan de hand van Energie Efficiëntie Plannen.

In september 2013 heeft een groot aantal partijen, zoals de rijksoverheid, werkgevers- en werknemersorganisaties, natuur- en milieuorganisaties, financiële instellingen en de VNG, het nationale Energieakkoord voor duurzame groei afgesloten. Doel van dit akkoord is om gezamenlijk te werken aan energiebesparing, het vergroten van het aandeel duurzame energie en een toename van de werkgelegenheid. In het akkoord is de basis gelegd voor het energie- en klimaatbeleid van Nederland voor de komende jaren en worden stappen gezet richting een energievoorziening die in 2050 volledig klimaatneutraal is. De volgende doelstellingen worden nagestreefd:

- Een besparing van het finale energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar.
- 100 Petajoule aan besparing in het finale energieverbruik van Nederland per 2020.
- Een toename van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking (nu 4 procent) naar 14 procent in 2020.
- Een verdere stijging van dit aandeel naar 16 procent in 2023.
- Ten minste 15.000 banen in de energiesector, voor een belangrijk deel in de eerstkomende jaren te creëren.

In april 2016 is voor de uitvoering van het Energieakkoord een intensiveringspakket afgesproken. Uit de evaluatie van het Energieakkoord in het najaar van 2016 blijkt dat het Energieakkoord heeft bijgedragen aan een versnelling van de energietransitie en dat er resultaten zijn geboekt waarvan het zeer aannemelijk is dat die anders niet zouden zijn bereikt. Uit de Nationale Energieverkenning (NEV) 2016 blijkt dat het aandeel hernieuwbare energie tussen 2013 en 2023 in Nederland (zeer) sterk zal stijgen: van 4,5% in 2013 naar 15,9% in 2023.

In het landelijke Energieakkoord zijn afspraken opgenomen die om inspanning van de gemeente vragen:

- Bij bedrijven toezien op naleving van de Wet Milieubeheer zodat bedrijven energiebesparende maatregelen nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder.
- Gemeenten zijn verplicht om jaarlijks, gebaseerd op hun Woonvisie prestatieafspraken te maken met de lokale woningcorporaties over duurzaam renoveren.
- Gemeenten dienen een voorbeeldrol te vervullen met het verduurzamen en aanjagen van maatschappelijk vastgoed. Uiteraard geldt de Wet Milieubeheer ook voor de gemeentelijke gebouwen. Daarnaast is wettelijk geregeld dat gemeentelijke nieuwbouw

vanaf 2018 bijna energieneutraal zal zijn (dat is twee jaar eerder dan alle andere nieuwbouw).

- Voor openbare verlichting wordt gestreefd naar een versnelde renovatie van de huidige, grotendeels verouderde installaties. Openbare verlichting en verkeersregelininstallaties zullen ten opzichte van 2013 20% besparing leveren in 2020 en 50% in 2030. Op weg hiernaartoe is minimaal 40% van het bestaande openbare verlichtingspark in 2020 voorzien van slim energiemanagement en energiezuinige (LED) verlichting.
- Gemeenten maken ruimtelijk beleid voor decentrale duurzame energie (wind, warmte en koude opslag en bio energie). Daarnaast nemen gemeenten de rol op zich van facilitator op lokaal en regionaal niveau t.b.v. de concrete vormgeving en uitvoering van de 'energieke samenleving'. Dat betekent dat gemeenten waar mogelijk initiatieven van bedrijven, burgers en andere organisaties die bijdragen aan energiebesparing en duurzame energieopwekking ondersteunt, bijvoorbeeld een energie coöperatie.

Wat betreft de onderwijsgebouwen is de gemeente verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding en calamiteiten. Sinds 2015 is het groot onderhoud een verantwoordelijkheid van de scholen zelf en daar krijgen zij budget voor van het rijk. De scholen in gemeente Eersel die zich in een MFA bevinden dragen een bijdrage voor groot onderhoud over aan de gemeente. Knelpunt is dat de normvergoeding van het rijk voldoende is voor instandhouding ofwel gelijkwaardige vervanging. In het budget is dus maar zeer beperkt ruimte voor verduurzaming.

De wet- en regelgeving voor hernieuwbare energie voor vervoer is er op gericht dat een steeds groter aandeel van de brandstoffen in de Nederlandse vervoersmarkt uit hernieuwbare energie bestaat en 10% bedraagt in 2020. Bedrijven die benzine, diesel en/of vloeibare biobrandstoffen leveren aan weg- en spoorvoertuigen hebben de verplichting om aan te tonen dat een oplopend percentage als hernieuwbare energie aan de Nederlandse markt voor vervoer is geleverd.

Eind 2016 heeft het Rijk een Energieagenda opgesteld. Hierin staat uitgewerkt hoe Nederland in 2050 zich van CO₂ arme energie voorziet. Op het gebied van energie betekent dit dat de rijksoverheid inzet op energietransitie die voor iedereen zichtbaar is. Hierin wordt aangekondigd dat de aansluitplicht in de Gaswet wordt geschrapt. Er zal een breder aansluitrecht op energie-infrastructuur voor warmtevoorziening in wetgeving worden verankerd. Het is nog onduidelijk per wanneer dat geregeld is (de verwachting is binnen 3 jaar). Er is een wettelijke verplichting tot minimum energielabel C voor kantoren in voorbereiding, die naar verwachting per 1 januari 2023 in werking treedt.

Provinciaal kader

In 2010 hebben Provinciale Staten ingestemd met de Energieagenda Brabant 2010-2020. In deze energieagenda kiest de provincie voor energie als economische kans. De provincie zet in op de kracht van Brabant: duurzame technologische innovatie, kennis en samenwerking, waarmee duurzame energie één van de pijlers van de Brabantse economie wordt. Hierbij sluit de provincie aan op de nationale doelstellingen. De Brabantse Energieagenda onderscheidt een aantal marktkansen, namelijk op het gebied van zonne-energie, biobased economy (groene grondstoffen) en elektrisch rijden/slimme netwerken. In dit kader werkt de provincie onder meer aan het verbeteren van de laadinfrastructuur voor elektrisch rijden.

In navolging van het landelijk Energieakkoord is er in 2015 een Brabants Energieakkoord gesloten met daarin de ambitie dat Brabant in 2050 energieneutraal is. Technologische én sociale innovatiekracht van bedrijven én burgers staan centraal in het Brabants energieakkoord.

Commitments die worden aangegaan in de gebouwde omgeving zijn bijvoorbeeld:

- Eerste 1.000 woningen gerenoveerd naar NulopdeMeter (NOM) in 2017 (uit ontwikkelen concepten). 40.000 woningen in 2021 (volledig marktconform, tempo 10.000/jaar, 50/dag) energieneutraal maken, vanaf 2025 20.000/jaar of 100/dag
- Zonnepanelen op alle daarvoor geschikte schooldaken
- 30% energiebesparing maatschappelijk vastgoed

- Brabants maatschappelijk vastgoed als experimenteerterruimte voor nieuwe initiatieven

In mei 2015 is het Bestuursakkoord 2015 – 2019 “Beweging in Brabant” gepresenteerd. Het provinciale bestuur ziet Brabant als één groot, levend laboratorium, een test- en ontwikkelomgeving, waar vernieuwing en innovatie de standaard is. Ze gaan samen met de ondertekenaars van het Brabantse Energieakkoord aan de slag om de ambities voor een groener, schoner en energiezuiniger Brabant te versnellen. Daarbij creëren ze financiële ruimte voor marktconforme financieringen van duurzame projecten op het gebied van energie. Ze zien economische en maatschappelijke kansen voor onder andere zonne-energie en geothermie in Brabant. Daarnaast realiseren ze de afspraken rond windenergie die met het Rijk en gemeenten zijn gemaakt en faciliteren ze breed gedragen voorstellen voor toepassing van kleinschalige windenergie van onderop. De Verordening Ruimte 2014 (VR) (geconsolideerde versie per 01-01-2017) biedt ruimte buiten de zoekgebieden voor grote windturbines voor geclusterde windturbines waarbij de ontwikkeling van de projectlocatie een maatschappelijke meerwaarde geeft. In een ontwerp voor wijziging van de VR is een regeling opgenomen die zonne-energielocaties onder voorwaarden mogelijk maakt.

Begin 2016 is het Brabantse uitvoeringsprogramma energie vastgesteld met de ambitie energieneutraal in 2050 met als tussendoel 14% duurzame energie in 2020. Het uitvoeringsprogramma geeft aan hoe de Brabantse samenleving moet versnellen om deze ambitie te halen.

Het programma richt zich op:

1. het maatschappelijk draagvlak, door met en voor Brabantse burgers energieprojecten te realiseren;
2. de versnelling van de energietransitie, door onze Brabantse innovatiekracht te mobiliseren en door de ontwikkelcapaciteit voor projecten te vergroten;
3. het geven van meer ruimte in bestaande kaders om duurzame projecten uit te voeren.

De thema's waarmee de provincie versnelt zijn: energie in de gebouwde omgeving, smart & green mobility, energieneutrale industrie, energy farming en energieke landschappen.

Regionaal kader

De Metropool Regio Eindhoven heeft met stakeholders een kaart ontwikkeld waarop de kansen en de ruimtevraag op het gebied van zonne-energie, wind, biomassa en geothermie voor onze regio in beeld zijn gebracht. De kaart wordt onderdeel van de Regionale Ruimtelijke Strategie die medio 2017 ter besluitvorming aan de gemeenteraden wordt voorgelegd.

Gemeentelijk kader

Het coalitieakkoord zet in op het thema Duurzaamheid en energie. In de Toekomstvisie Eersel 2030 komen duurzaamheid en energieneutraliteit aan de orde. Daarin wordt o.a. geschetst dat de gemeente Eersel zicht onderscheidt door een zichtbaar high-tech profiel (proeftuinen Brainport in zorg, mobiliteit en duurzaamheid).

In het gemeentelijk beleidsplan openbare verlichting 2011-2020 heeft gemeente Eersel het doel opgenomen om op energie te besparen ondanks de geplande uitbreidingen op het terrein van infrastructuur. Doel is met ingang van 2020 30% minder energie te verbruiken voor de openbare verlichting ten opzichte van het verbruik van 2007.

1.2 Duurzaam bouwen

Landelijk/Europees kader

In het Bouwbesluit is de Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC) vastgelegd. De EPC is een maat voor de energieprestatie van gebouwen, waarbij geldt: hoe lager de EPC, hoe energiezuiniger het gebouw. In het kader van energiezuinigheid en milieubelasting is het Bouwbesluit in 2012 aangepast. De Energie Prestatie Norm (EPN) is vervangen door de EPG (Energie Prestatienorm Gebouwen) voor het bepalen van de EPC. In 2012 is het gebruik van de Energieprestatienorm voor

Maatregelen op Gebiedsniveau geïntroduceerd. Deze biedt de mogelijkheid om gebiedsmaatregelen te waarderen in de EPC. Vanaf 1 januari 2015 is de EPC aangescherpt; voor woningen geldt een eis van 0,4. Vanuit de herziene Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD) geldt dat nieuwbouw vanaf 31 december 2020 bijna energieneutraal moet zijn. Dan wordt de EPC voor alle soorten panden, bijna 0. Overheidsgebouwen zijn al vanaf 31 december 2018 bijna energieneutraal.

De EPC is de enige publiekrechtelijke grondslag voor energiezuinig bouwen. Verdergaande energiezuinigheid zal via convenanten vastgelegd moeten worden.

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Deze maakt het mogelijk om in een Omgevingsplan scherpere normen voor duurzaamheid op te nemen die afdwingbaar zijn. Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2019 in werking.

Sinds 1 januari 2013 dient bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het bouwen van een woning of kantoor een milieuprestatieberekening aangeleverd te worden als de woning of het kantoor een gebruiksoppervlak heeft dat groter is dan 100 m². Er is in het Bouwbesluit 2012 nog geen prestatienorm aan gekoppeld waaraan men minimaal moet voldoen. Vanaf 1-1-18 echter wel. Dan dient het resultaat te voldoen aan de grenswaarde van 1,0 €/m² bruto vloer oppervlakte per jaar.

Bij de verkoop, verhuur en oplevering van utiliteitsgebouwen is een geldig energielabel verplicht. Het energielabel laat de energieprestatie van het gebouw zien. Overheidsorganisaties in publieke gebouwen van meer dan 250 m², dienen het energielabel duidelijk zichtbaar voor het publiek op te hangen.

Gemeentelijk kader

In de uitgangspuntennotitie voor de Woonvisie 2015-2024 heeft de gemeente opgenomen dat bij nieuwbouw en verbouw moet worden voldaan aan wettelijk voorgeschreven duurzaamheidseisen (Bouwbesluit). Aanvullend dient bij de uitvoering van het volkshuisvestingsbeleid voldaan te worden aan het nog te formuleren gemeentelijke duurzaamheidsbeleid.

1.3 Afval en materialen

Landelijk kader

De Wet Milieubeheer legt de taken en verantwoordelijkheden van gemeenten vast wat betreft afval. De taak van gemeenten richt zich met name op preventie, afvalscheiding, vergunningverlening en handhaving. Gemeenten hebben daarnaast een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afval. De inzameling en verwerking van huishoudelijk afval is vastgelegd in het Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP). De uitvoering van het LAP1 en LAP2 is geëvalueerd en hieruit blijkt dat kwantitatieve doelstellingen grotendeels zijn bereikt: in LAP2 is dat het verhogen van de nuttige toepassing van het totaal aan huishoudelijk afval van 51% in 2006 naar 60% in 2015. De staatssecretaris van Milieu heeft in augustus 2011 in zijn Afvalbrief de ambitie neergelegd om in 2015 van de totale hoeveelheid afval die vrijkomt uit huishoudens 65% te recyclen.

In december 2017 loopt LAP2 af. Een nieuw landelijk afvalbeheerplan (LAP3) voor de periode 2017 tot en met 2023, met een doorkijk tot 2029, is in ontwerp gereed. In het LAP3 is de transitie naar een circulaire economie een belangrijk uitgangspunt. De Rijksoverheid wil de omslag maken naar een circulaire economie. Het Rijk werkt hieraan in het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG). Bij een circulaire economie ontstaat geen afval, of wordt van afval nieuwe grondstoffen gemaakt. Daarnaast is er aandacht voor een gezond milieu en behoud van voldoende grondstoffen. Ook voor volgende generaties. De rijks ambitie in LAP3 is 75% afvalscheiding en vermindering van 240 naar 100 kilogram restafval per persoon per jaar in 2020, en maximaal 30 kilogram per inwoner

per jaar in 2025. De ambitie 75% afvalscheiding in 2020 geldt ook voor vergelijkbaar afval van bijvoorbeeld kantoren en winkels.

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de inzameling, het transport, de overslag en de sortering van verpakkingen (kunststof, metaal en drankkartons). Dit vloeit voort uit de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022.

In oktober 2016 is het Rijksbrede programma circulaire economie gepresenteerd. In dit stuk is een rijksbreed plan opgesteld voor de succesvolle implementatie van de circulaire economie, dat is uitgegaan van het SER-advies rapport over de circulaire economie. Het doel in dit programma is om in 2030 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken dan nu, en om in 2050 een circulair land te zijn. Daarbij is investeren in een deeleconomie nodig. En er is een forse omslag nodig in de manier waarop we met grondstoffen en afval omgaan. Daarom hebben begin 2017 180 partijen in Den Haag het Nationaal Grondstoffenakkoord getekend. Hierin staan afspraken om de Nederlandse economie te laten draaien op herbruikbare grondstoffen.

Gemeentelijk kader

Gemeente Eersel heeft met de Kempengemeenten de “Strategienota Van afval naar grondstof in 2020” opgesteld. In deze notitie wordt de gezamenlijke aanpak beschreven hoe van afval een grondstof te maken in De Kempen. Het doel is „het tot stand brengen van een circulaire economie”. Dit is een economie gebaseerd op maatschappelijke waardecreatie waarin onder meer energie en grondstoffen op hernieuwbare en schone wijze worden ingezet in een lokale omgeving. De doelstelling tot en met 2020 is het bereiken van een bronscheidingspercentage van minimaal 95%. In het jaar 2020 is de hoeveelheid ongesorteerd huishoudelijk (grof) restafval maximaal 20 kg per inwoner per jaar ten opzichte van het jaar 2012 (ca. 120 kg) van totaal ca. 400 kg afval.

1.4 Klimaatadaptatie

Landelijk kader

Het klimaat verandert onder invloed van natuurlijke en menselijke factoren. De afgelopen eeuw speelde de mens een grote rol, door de uitstoot van broeikasgassen (zoals CO₂, methaan en N₂O). Door deze uitstoot, stijgt de temperatuur op aarde. Dit leidt tot een warmer klimaat, de zeespiegel stijgt en planten of dieren kunnen verdwijnen. Denk aan een tekort aan drinkwater, slechte oogsten, meer kans op overstromingen of hittevorming in stedelijke omgevingen.

Om de gevolgen van klimaatverandering zo klein mogelijk te houden, moet de overheid maatregelen nemen. Behalve landelijk beleid gericht op het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen (zie onder energie) richt het landelijke beleid zich op maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Dat heet klimaatadaptatie. Deze maatregelen staan in het beleid voor bijvoorbeeld waterveiligheid, zoetwatervoorziening, landbouw, natuur en gezondheid. Denk aan versterking van de dijken. Verder is er extra aandacht voor kwetsbare groepen (zoals jonge kinderen en ouderen). Dit is nodig om te voorkomen dat meer mensen overlijden door extreme temperaturen.

Het Rijk heeft in het zogenaamde Deltaprogramma 5 deltabeslissingen opgesteld. In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie spreken rijk, provincies, gemeenten en waterschappen af waterveiligheid en klimaatbestendigheid integraal mee te gaan wegen bij ruimtelijke ontwikkelingen. De ambitie daarbij is dat in 2020 klimaatbestendig handelen en waterrobuust inrichten een integraal onderdeel van hun beleid en handelen is, zodat Nederland in 2050 ook daadwerkelijk klimaatbestendig is ingericht.

Het Rijk heeft een Stimuleringsprogramma Ruimtelijke adaptatie (2014-2017) opgezet dat de transitie naar een klimaatbestendige en waterrobuuste ruimtelijke inrichting ondersteunt. In de Nationale Adaptatie Strategie (NAS) is in kaart gebracht hoe Nederland zich kan aanpassen aan klimaatverandering. In de strategie worden de gevolgen van de verwachte klimaatverandering voor Nederland systematisch in beeld gebracht en risico's benoemd waarvoor de komende jaren

extra aandacht nodig is omdat ze grote gevolgen voor de samenleving kunnen hebben. In 2017 zal de strategie verder worden uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie

In 2011 is het Bestuursakkoord Water gesloten waarin het rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven maatregelen voor een doelmatiger waterbeheer overeen zijn gekomen. Doel is om de kwaliteit van het beheer te vergroten tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Bij ruimtelijke plannen wordt een Watertoets uitgevoerd. De Watertoets is een instrument dat waterhuishoudkundige belangen expliciet en op evenwichtige wijze laat meewegen bij het opstellen van ruimtelijke plannen en besluiten. Het is niet een toets achteraf, maar een proces dat de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan en de waterbeheerder met elkaar in gesprek brengt in een zo vroeg mogelijk stadium.

Gemeentelijk kader

Gemeentelijk beleid op het gebied van klimaatadaptatie is gericht op het voorkomen van schade. In het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2021 (vGRP) heeft de gemeente opnieuw de ambitie opgenomen om steeds meer verhard oppervlak af te koppelen om wateroverlast terug te dringen. Bij uitbreidingslocaties wordt hemelwater afgekoppeld. Afkoppelen van verhard oppervlak in bestaand bebouwd gebied wordt alleen uitgevoerd als dit maatschappelijk verantwoord is. Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen doelmatigheid, duurzaamheid, strategie en kosten. Ook wordt gezocht naar afstemming met andere projecten, zoals revitalisering, wegconstructies en rioolvervangings. Bij inbreidingen dient op de percelen op een toekomstig gescheiden rioleringsstelsel te worden voorbereid. In het buitengebied mag hemelwater niet worden afgevoerd via de riolering.

In 2017 en 2018 wordt hemelwaterbeleid wordt opgesteld. Hierin wordt beschreven hoe om te gaan met hemelwater op particuliere terreinen. Hierbij worden tevens bergingseisen vastgelegd voor de verwerking van het hemelwater.

Daarnaast wordt een maaiveldanalyse uitgevoerd om de effecten van (zeer) extreme neerslag inzichtelijk te maken. Met deze analyse worden afwateringsrichtingen op maaiveldniveau inzichtelijk gemaakt tijdens deze neerslagsituaties door middel van stroombanen. Dit is enerzijds een waardevolle aanvulling op het in beeld krijgen van de water op straat problematiek, in relatie tot de verwachte klimaatveranderingen. Anderzijds geven de analyses een beeld van zinvolle locaties om bovengrondse maatregelen te treffen.

1.5 Biodiversiteit

Internationaal, landelijk en provinciaal kader

De overheid wil de Nederlandse natuur behouden en versterken. Verschillende (internationale) wetten en regels beschermen de natuur in Nederland. Ook zijn er diverse internationale verdragen opgesteld voor het behoud van biodiversiteit, zoals het Biodiversiteitsverdrag (CBD). De bescherming van biodiversiteit, natuur en landschap heeft in Europa een belangrijke impuls gekregen met de totstandkoming van de Habitatrichtlijn in 1992. De Habitatrichtlijn heeft de basis gelegd voor de totstandkoming van een samenhangend Europees ecologisch netwerk van speciale beschermingszones, Natura 2000 genaamd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) en Natura 2000 moeten natuurgebieden beschermen en versterken door deze beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied te verbinden. In april 2014 heeft het kabinet het nieuwe beleid voor de toekomst gepresenteerd: de natuurvisie. In de natuurvisie beschrijft het kabinet in grote lijnen het natuurbeleid voor de komende 10 jaar. Kernpunt van de visie is een omslag in het denken: natuur hoort midden in de samenleving thuis en niet alleen in beschermde natuurgebieden. Dit is goed voor de economie én voor de biodiversiteit.

Vanaf 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming ingegaan. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet.

In het Programma Aanpak Stikstof (PAS, 2015-2021) werken overheden en maatschappelijke partners samen om de stikstofuitstoot te verminderen, het overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden) in Natura 2000-gebieden tegen te gaan en daarmee ook economische ontwikkelingen mogelijk te maken.

Er geldt een verbod op het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verharde oppervlakken. Onkruid mag alleen op niet-chemische manieren worden bestreden. Dit bevordert de biodiversiteit.

Vanuit het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) zijn er subsidies voor agrariërs die activiteiten ondernemen om de biodiversiteit te bevorderen. Vanuit de provincie is er de Subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader (STIKA) die agrariërs met een vergoeding stimuleert op hun gronden maatregelen te treffen die bijdragen aan natuur- of landschapsbehoud.

De EU eist dat we een proactieve rol gaan spelen voor natuurbescherming. Nederland heeft bovendien naar aanleiding hiervan, in Artikel 1.12 van de nieuwe Wet natuurbescherming bepaald om in te zetten op het actief beschermen en/of herstellen van leefgebieden van rode lijstsoorten. Dit is een wettelijke taak voor alle organisaties en decentrale overheden in Nederland. Provincie Noord-Brabant heeft als bevoegd gezag een voortrekkersrol te vervullen om behalve passieve ook actieve natuurbescherming uit te voeren. Denk bijvoorbeeld aan meer groene handhaving, vergroening van de landbouw, uitbreiding van leefgebieden van beschermde soorten. Hierbij kan onder andere een beroep worden gedaan op het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Bij het natuurbeleid is de Rijksoverheid verantwoordelijk voor de kaders en ambities. De provincies zijn verantwoordelijk voor het invullen en uitvoeren van het beleid, zoals in het Natuurakkoord staat.

Gemeentelijk kader

In 2008 heeft de gemeente de internationale verklaring Countdown 2010 ondertekend, waarmee de gemeente aangaf zich in te zetten om het verlies aan biodiversiteit te stoppen.

Andere gemeentelijke beleidsstukken waar biodiversiteit aan de orde komt zijn: het Beeldkwaliteitsplan (2012), het Bomenbeleidsplan (2013-2033), de Bosnota (2011), de Toekomstvisie 2030 (2013) en de Structuurvisie (2011).

In 2011 is een burgerinitiatief ontstaan dat de biodiversiteit in Eersel wil beschermen. Deze groep inwoners draagt de naam Biodiversiteits-team Eersel en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente om de biodiversiteit in de gemeente te stimuleren. Daarnaast voert het B-team soms zelf acties uit. We vinden het belangrijk dergelijke initiatieven te omarmen en ze goed te ondersteunen.

1.6 Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

Landelijk kader

De Nederlandse gemeenten en het Rijk kopen 100% duurzaam in. Dat betekent dat tenminste de minimumeisen van PIANOo (ondersteunende website van het Expertisecentrum Aanbesteden vanuit de Rijksoverheid) worden toegepast.

De overheid koopt per jaar voor ca 70 miljard euro in en heeft daarmee een gezamenlijke inkoopkracht om invloed uit te oefenen op het verduurzamen van product- en marktketens. Begin december 2016 is het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ondertekend door ruim 50 overheden (later zullen er meer volgen). Het Manifest richt zich op het stimuleren van marktpartijen tot duurzame innovaties en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen via het inkoopbeleid en opdrachtgeverschap van overheden. Ondertekende partijen stellen binnen een half jaar een

actieplan op om invulling te geven aan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Dat betekent o.a. het aanmoedigen en uitnodigen van de markt om zo duurzaam mogelijke producten en diensten te ontwikkelen en te leveren, bijvoorbeeld door dialoog met de markt te voeren en innovatiegericht in te kopen.

Gemeentelijk kader

In het inkoopbeleid en beleid Maatschappelijk Verantwoord Inkopen heeft de gemeente doelstellingen opgenomen op het gebied van duurzaamheid. Met dit beleid beoogt gemeente Eersel dat naast de financiële aspecten van inkoop, ook rekening wordt gehouden met de maatschappelijke gevolgen voor mens en milieu en mogelijkheden voor social return en het midden- en kleinbedrijf:

- Bij inkooptrajecten wordt een inkoopstrategie opgesteld waarin mogelijke duurzame oplossingen worden onderzocht. In elk geval worden minimaal de door PIANOo opgestelde duurzaamheidscriteria meegenomen;
- De gemeente kiest ervoor om zoveel mogelijk digitaal in te kopen, vooruitlopend op de wettelijke verplichtingen hiertoe die gelden per 1 juli 2017;
- De gemeente streeft ernaar dat een investering die de gemeente doet, naast het 'gewone' rendement, ook een concrete sociale winst (return) oplevert. De social return mogelijkheden worden gemotiveerd in de inkoopstrategie;
- Voor de concrete uitvoering van social return, namelijk het plaatsen van mensen bij de ondernemers, zal de ISD het inkoopteam bijstaan;
- Het Thema Eerlijkheid wordt niet expliciet benoemd, maar komt terug in de definitie van Duurzaam op een maatschappelijk verantwoorde wijze: Bij de sociale eisen en wensen die aan ondernemers gesteld worden binnen de kaders van het duurzaam inkopen ligt de focus veelal op het realiseren van goede arbeidsomstandigheden voor (productie)medewerkers, vaak in verre landen, aan het eind (of eigenlijk: het begin) van een lange keten van toeleveranciers. Werken, leveringen en/of diensten die onder niet aanvaardbare arbeidsomstandigheden (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers, niet-betaling van leefbaar loon) tot stand komen of zijn gekomen worden geweerd;
- De gemeente richt, binnen de wettelijk mogelijkheden, haar inkopen zo in dat kansen worden geboden voor het lokale en/of regionale midden- en kleinbedrijf.

Het BIZOB werkt met enkele gemeenten in de regio een concept actieplan uit om invulling te geven aan het landelijke Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. Op basis daarvan zal gemeente Eersel besluiten over ondertekening van het Manifest.

Bijlage 2 Aanvullende indicatoren ten behoeve van monitoring

Tabel 1. Personenmobiliteit/Modal split Eersel gemiddeld over 2009-2013 (Bron CBS, Onderzoek Verplaatsingen in Nederland via www.klimaatmonitor.databank.nl)

	Gemeente Eersel (%)	Nederland (%)
auto (bestuurder)	48	52,3
auto (passagier)	34,9	22,7
trein	0,5	9,4
bus/tram/metro	2,1	3,2
fiets	11,3	9,5

Tabel 2. Elektriciteitsverbruik gemeentelijke aansluitingen

Elektriciteit	2016 (kWh)	%
evenementen	29.723	2
gem gebouwen	512.524	27
OVL	1.050.297	55
Riool	318.781	17
VRI	14.376	1
Totaal	1.925.701	100

Tabel 3. Gasverbruik gemeentelijke aansluitingen

Gasverbruik	2016 (m ³)
4 aansluitingen (gemeentehuis, werf, 2 gymzalen)	28.287